

การชำระเงิน

ตามสัญญาซื้อขายระหว่างประเทศ (2)

ธรรมนุญ พิทยาภรณ์

ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง

1 กรกฎาคม 2560

ผลบังคับใช้ของ UCP

- คำพิพากษาฎีกาที่ 2122/2499

“ประเพณีการค้าของธนาคารพาณิชย์นั้น ถ้าไม่ปรากฏว่า คู่กรณีฝ่ายหนึ่งได้รู้ จะนำเอาประเพณีนั้นมามัดคู่กรณีฝ่ายนั้นให้ นอกเหนือไปจากข้อตกลงในสัญญาไม่ได้”

- คำพิพากษาฎีกาที่ 775/2525 (ประชุมใหญ่) :

“กรณีที่ได้มีการตกลงให้เอาระเบียบประเพณีและพิธีปฏิบัติเกี่ยวกับเครดิตที่มีเอกสารประกอบ (แก้ไขเพิ่มเติมปี ค.ศ.1962) ของสภาหอการค้านานาชาติใช้บังคับแล้ว ศาลก็ต้องวินิจฉัยคดีไปตามประเพณีและพิธีปฏิบัตินั้น”

- ปัจจุบันในแบบฟอร์มคำขอเปิด L/C มีข้อความว่า ผู้ขอเปิดเครดิตยินยอมปฏิบัติตาม UCP

หลักการพื้นฐานของ L/C ตาม UCP 600

1. หลักความเป็นอิสระของ L/C
(Doctrine of Independence)
2. หลัก L/C เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเอกสารเท่านั้น
(Credit deals with Documents Only)
3. หลักการตรวจเอกสารอย่างเคร่งครัดของธนาคาร
(Doctrine of Strict Compliance)

1. หลักความเป็นอิสระของ L/C

- L/C เป็นอิสระแยกต่างหากจากสัญญาซื้อขายและสัญญาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับ L/C
ธนาคารผู้กั้นต้องปฏิบัติตาม L/C เท่านั้น
ธนาคารไม่ต้องปฏิบัติตามสัญญาซื้อขายและสัญญาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับ L/C (Article 4 ของ UCP 600)

2. หลัก L/C เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับเอกสารเท่านั้น

- ธนาคารมีหน้าที่ตรวจสอบ “เอกสาร” เท่านั้นไม่ต้องมีส่วนเกี่ยวข้องกับตรวจสอบ “สินค้า” “การบริการ” และ “การดำเนินการอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับเอกสาร”
(Article 5 ของ UCP 600)

3. หลักการตรวจสอบเอกสารอย่างเคร่งครัดของธนาคาร

- ธนาคารมีหน้าที่ตรวจสอบเอกสารที่นำมายื่นเพื่อขอรับเงินอย่างเคร่งครัด โดยต้องตรวจสอบว่าเอกสารที่นำมายื่นถูกต้องและครบถ้วน ตาม L/C จึงจะชำระเงิน มิฉะนั้นถือว่าธนาคารไม่ปฏิบัติตาม L/C (Article 14 ของ UCP 600)
- หลักการดังกล่าวในปัจจุบันมีความยืดหยุ่นมากขึ้น เช่น ในกรณีที่น้ำหนักสินค้ามีมากกว่าหรือน้อยกว่า 5% ของน้ำหนักสินค้าที่ระบุ แต่ทั้งนี้ไม่ทำให้บังคับหากไม่ได้ระบุปริมาณสินค้ากำหนดจำนวนเป็นหน่วย ทั้งนี้ตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ใน UCP 600 (Article 30 ของ UCP 600)

คำพิพากษาที่เกี่ยวข้อง

- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 207/2511

“โจทก์ได้นำหนังสือ (เครดิต) ของจำเลยที่ 1 ซึ่งมีถึงธนาคารให้จ่ายเงินตามเลตเตอร์ออฟเครดิตแก่โจทก์ไปแสดงต่อธนาคารจำเลยที่ 2 จำเลยที่ 2 ได้ประทับตราในหนังสือนั้นมีข้อความว่า “ธนาคารได้ทราบแล้ว จะจ่ายเงินให้ในเมื่อได้ส่งเอกสารมาแลกเปลี่ยนเงินตามเงื่อนไขของเลตเตอร์ออฟเครดิตดังกล่าวข้างบนแล้ว” เมื่อโจทก์ส่งสินค้าให้แก่จำเลยที่ 1 แล้วได้ให้ผู้แทนเอาหนังสือ(เครดิต)ที่ธนาคารได้ประทับตราไว้ขึ้นไปแลกเงิน แต่ไม่ได้นำเลตเตอร์ออฟเครดิตและเอกสารต่างๆ ไปแลกเปลี่ยนธนาคารจึงไม่จ่ายเงิน เช่นนี้ธนาคารจำเลยที่ 2 ไม่เป็นฝ่ายผิดคำรับรองโจทก์จะฟ้องบังคับให้ธนาคารจำเลยที่2 ชำระเงินหาได้ไม่

- คำพิพากษาฎีกาที่ 775/2525 (ประชุมใหญ่)

“จำเลยเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิตกับธนาคารโจทก์โดยมีข้อตกลงว่า
ในกรณีที่เอกสารต่าง ๆ ถูกต้องแล้ว ธนาคารโจทก์ไม่ต้องรับผิดชอบ
ในกรณีสินค้าที่ส่งมาเสียหายขาดจำนวนหรือบกพร่อง และตกลงให้ถือเอา
ระเบียบประเพณีและพิธีปฏิบัติเกี่ยวกับเครดิตมีเอกสารประกอบ
(แก้ไขเพิ่มเติมปี ค.ศ.1962) ของสภาหอการค้านานาชาติ ซึ่งระบุว่า
ให้ถือเอาความถูกต้องของเอกสารเป็นหลัก เป็นส่วนหนึ่งของข้อสัญญา
เมื่อปรากฏว่าเอกสารต่างๆ ที่ส่งมาคือ รายการสินค้าที่ระบุไว้ใน

ใบตราส่ง (Bill of Lading) และบัญชีราคาสินค้า (Invoice) ทุกรายการ
ถูกต้องตรงกับรายการสินค้าในใบเสนอ (Offer) ซึ่งแนบท้ายเลตเตอร์ออฟเครดิต
และบริษัทผู้ขายสินค้าได้เสนอเอกสารต่าง ๆ ถูกต้องตรงตามเงื่อนไขที่ระบุใน
เลตเตอร์ออฟเครดิตแล้ว แม้สินค้านั้นไม่ตรงตามรายการที่ระบุในใบตราส่ง
บัญชีราคาสินค้าและใบเสนอดังกล่าวก็ตาม จำเลยก็ต้องรับผิดชอบข้อตกลง
ที่ได้ทำกันไว้

- คำพิพากษาฎีกาที่ 1561/2529

“ตามคำขอเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิตให้โจทก์จ่ายเงินตาม
เลตเตอร์ออฟเครดิตให้ผู้ขายไปได้เมื่อมีการยื่นตัวแลกเงิน ใบตราส่งสินค้า
ทางเรือครบชุดใบกำกับสินค้าพร้อมลายมือชื่อ ใบรับรองหรือกรมธรรม์
ประกันภัย และจำเลยจะชำระเงินให้โจทก์ เมื่อจำเลยได้รับเอกสารดังกล่าวนั้น
แล้ว เมื่อใบตราส่งสินค้าทางเรือแสดงว่าได้มีการบรรทุกสินค้าขึ้นระวางเรือ
แล้วธนาคารตัวแทนของโจทก์ก็มีหน้าที่ต้องจ่ายเงินให้แก่ผู้ขายไปโจทก์หรือ
ธนาคารตัวแทนของโจทก์ไม่มีหน้าที่ต้องตรวจตราว่าความจริงสินค้าได้
บรรทุกลงเรือแล้วหรือไม่”

- คู่สัญญาตกลงให้องค์กรใดองค์กรหนึ่งตรวจสอบคุณสมบัติของสินค้าและรับรองได้
- คำพิพากษาฎีกาที่ 2607/2553

“โจทก์สั่งซื้อเครื่องเม็ดชั้นคุณภาพ ข. จากจำเลยที่ 1 โดยระบุในสัญญาซื้อขายว่าต้องได้รับการตรวจสอบและรับรองจากจำเลยที่ 2 โจทก์ตรวจสอบพบว่า เครื่องเม็ดที่จำเลยที่ 2 รับรองนั้นไม่ได้มาตรฐาน
ดังนั้นการที่จำเลยที่ 2 แอบอ้างว่าเป็นผู้ตรวจสอบอย่างเป็นทางการของสมาคมผู้นำเข้าเซลล์แห้งแห่งสหรัฐอเมริกาและจำเลยที่ 2 ตรวจสอบคุณภาพเครื่องเม็ดและออกหนังสือรับรองคุณภาพให้แก่จำเลยที่ 1 ผิดไปจากความเป็นจริง โดยจำเลยที่ 2 ทราบถึงความสำคัญของหนังสือรับรองน้ำหนักและคุณภาพสินค้าดีว่ามีผลต่อการตัดสินใจของผู้ซื้อเกี่ยวกับคุณภาพของสินค้าและการตกลงรับซื้อสินค้านั้นระหว่างประเทศนั้น

โดยใช้หนังสือรับรองน้ำหนักและคุณภาพดังกล่าวประกอบการ
ซื้อขายสินค้าและเพื่อพิจารณาว่าสินค้านั้นมีคุณภาพพอเพียงแก่การ
ส่งไปประเทศใดหรือไม่ด้วย ประกอบกับเมื่อได้รับหนังสือรับรองน้ำหนัก
และคุณภาพจากจำเลยที่ 2 แล้ว จำเลยที่ 1 ก็อาศัยหนังสือรับรอง
ดังกล่าวแสดงต่อโจทก์ซึ่งเป็นผู้ซื้อว่าสินค้าที่ขนส่งไปส่งมอบให้แก่โจทก์
นั้นเป็นสินค้าครึ่งเม็ดชั้นคุณภาพ ข. ตามข้อกำหนดของสมาคมผู้นำเข้า
เซลล์เหล็กแห่งสหรัฐอเมริกาตามที่ตกลงซื้อขายกัน และรับชำระเงินค่าสินค้า
โดยวิธีเลตเตอร์ออฟเครดิต

การกระทำของจำเลยที่ 2 จึงเป็นการทำละเมิดต่อโจทก์และทำให้เกิดความเสียหายแก่โจทก์เป็นค่าสินค้า ค่าธรรมเนียมธนาคาร ค่าใช้จ่ายด้านพิธีการ ศุลกากร และค่าขนส่งสินค้า และต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายดังกล่าวอันถือเป็นค่าเสียหายอันจะพึงบังคับให้ใช้เพื่อความเสียหายอย่างใดๆ อันจำเลยที่ 2 ได้ก่อให้เกิดขึ้นแก่โจทก์เช่นเดียวกับจำเลยที่ 1 ซึ่งต้องรับผิดชอบต่อโจทก์ในความเสียหายฐานผิดสัญญาซื้อขาย

การจะให้บุคคลหลายคนต้องรับผิดชอบกันในหนี้จำนวนใดจำนวนหนึ่งอย่าง
ลูกหนี้ร่วมต้องเป็นไปโดยนิติกรรม หรือมีกฎหมายบัญญัติไว้ชัดแจ้งให้บุคคล
เหล่านั้นต้องรับผิดชอบกันอย่างลูกหนี้ร่วมเท่านั้น แต่จำเลยที่ 1 ต้องรับผิด
ต่อโจทก์อันเนื่องจากการผิดสัญญาซื้อขาย ส่วนจำเลยที่ 2 ต้องรับผิดต่อ
โจทก์อันเนื่องจากการทำละเมิด จึงไม่มีการทำนิติกรรมไว้ว่าจะต้องร่วมกัน
รับผิดในหนี้ค่าเสียหายต่อโจทก์ และไม่มีบทบัญญัติแห่งกฎหมายกำหนดให้
ความรับผิดในลักษณะนี้เป็นไปอย่างลูกหนี้ร่วมกัน กรณีนี้หากโจทก์บังคับ
ชำระหนี้จากจำเลยคนใดแล้วต้องนำมาหักออกจากความรับผิดของจำเลย
อีกคนด้วย”

- คำพิพากษาฎีกาที่ 6793/2543

“ธนาคารผู้ร้องไม่ได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับสัญญาซื้อขายสินค้าระหว่างโจทก์กับจำเลยที่ 4 การที่โจทก์ขอให้ธนาคารผู้ร้องออกเลตเตอร์ออฟเครดิตชนิดเพิกถอนไม่ได้เพื่อการชำระสินค้าให้แก่จำเลยที่ 4 ก็เพื่อให้ธนาคารผู้ร้องที่เป็นธนาคารพาณิชย์ซึ่งเป็นผู้มีความน่าเชื่อถือในฐานะการเงินเข้ารับภาระในการจ่ายเงินอันมีผลให้ผู้ขายมั่นใจว่าจะได้รับเงินค่าสินค้าอย่างแน่นอนเมื่อได้ปฏิบัติถูกต้องตามเงื่อนไขในเลตเตอร์ออฟเครดิต โดยนำเอกสารต่างๆ ซึ่งถูกต้องครบถ้วนตามที่ระบุไว้ในเลตเตอร์ออฟเครดิตมาเสนอต่อธนาคารเพื่อการรับเงิน ธนาคารผู้ร้องจึงมีหน้าที่ในการตรวจสอบเอกสารให้ถูกต้องครบถ้วนตามเงื่อนไขก่อนจ่ายเงินตามเลตเตอร์ออฟเครดิตเท่านั้น นอกจากนั้นเลตเตอร์ออฟเครดิตฉบับนี้มีเงื่อนไขให้จำเลยที่ 4

สามารถนำเอกสารและตั๋วแลกเงินไปเสนอขอรับเงินจากธนาคารใดธนาคารหนึ่งก่อนได้ ซึ่งมีผลให้ธนาคารที่รับซื้อเอกสารและตั๋วแลกเงินไว้นั้น (Negotiating Bank) เป็นผู้ที่มีสิทธิรับเงินตามเลตเตอร์ออฟเครดิตจากธนาคารผู้ร้องที่กรุงนิวยอร์กได้ หากธนาคารผู้ร้องไม่ชำระเงินโดยปราศจากเหตุผลที่เป็นที่ยอมรับได้ในวงการค้าระหว่างประเทศย่อมก่อให้เกิดผลเสียต่อความน่าเชื่อถือในวงการค้าระหว่างประเทศ และการประกอบกิจการในการออกเลตเตอร์ออฟเครดิตของธนาคารผู้ร้องและลูกค้า ที่ขอให้ธนาคารผู้ร้องออกเลตเตอร์ออฟเครดิตทั้งยังก่อให้เกิดผลเสียต่อเนื่องถึงธนาคารหรือบุคคลอื่นที่มีความผูกพันเกี่ยวข้องกันในอีกหลายกรณีด้วย การที่ศาลจะออกคำสั่งอายัดห้ามธนาคารผู้ร้องชำระเงินตามเลตเตอร์ออฟเครดิตจึงต้องพิจารณาด้วยความระมัดระวังอย่างยิ่ง”

- คำพิพากษาฎีกาที่ 3338/2526

“สิทธิเรียกร้องที่จะเรียกเงินที่ได้ชำระค่าสินค้าไปตาม
เลตเตอร์ออฟเครดิตไม่มีกฎหมายบัญญัติอายุความไว้เป็นอย่างอื่น
จึงมีอายุความ10 ปีนับแต่วันที่ชำระค่าสินค้าอันเป็นเวลาที่ยาจบังคับ
สิทธิเรียกร้องได้

จำเลยยื่นคำขอเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิตต่อโจทก์ เมื่อโจทก์สนองรับ
ยอมเกิดเป็นสัญญาผูกพันกัน เมื่อโจทก์ชำระราคาสินค้าที่จำเลยสั่งซื้อ
ให้แก่ผู้ขายไป จำเลยก็มีหน้าที่ชำระเงินคืนแก่โจทก์พร้อมทั้งดอกเบี้ย
และค่าบริการ

เอกสารที่โจทก์ทำไว้ไม่มีข้อความผูกมัดให้โจทก์ต้องยอมให้
จำเลยทำทรัพย์สิน การที่โจทก์ไม่ยอมให้จำเลยทำทรัพย์สินจึง
เป็นสิทธิของโจทก์และถือไม่ได้ว่าโจทก์เป็นฝ่ายผิดสัญญา เมื่อจำเลย
ไม่ชำระเงินพร้อมด้วยดอกเบี้ยและค่าบริการแก่โจทก์ตามสัญญา
จำเลยจึงเป็นฝ่ายผิดสัญญา”

- คำพิพากษาฎีกาที่ 1770/2499

“ เลตเตอร์ออฟเครดิตที่ธนาคารได้เปิดเพื่อชำระราคาสินค้าของลูกค้าของธนาคารนั้นย่อมถือว่าเป็นคำสั่งเสนอ เมื่อได้มีการส่งสินค้ามาตามที่ระบุไว้ในเลตเตอร์ออฟเครดิตแล้วก็ย่อมถือได้ว่ามีคำสั่งนอingkอให้เกิดสัญญาขึ้น ”

ทรัสต์รีซีท (Trust Receipt)

- ผู้ซื้อจะต้องชำระเงินแก่ธนาคารตัวแทนเพื่อขอรับเอกสารต่างๆ เพื่อนำไปขอออกสินค้า แต่อาจตกลงกับธนาคารตัวแทนว่าผู้ซื้อจะนำเอกสารไปขอออกสินค้านำก่อนเพื่อนำไปขายแล้วนำเงินมาชำระให้แก่ธนาคารตัวแทนในภายหลัง

- ผู้ซื้อทำสัญญาทรัพย์สินโดยตกลงให้กรรมสิทธิ์ในสินค้าตกเป็นของธนาคารตัวแทน เมื่อผู้ซื้อนำเอกสารไปขออนอกสินค้าแล้วนำไปขายตามข้อตกลงถือว่าสินค้าเป็นกรรมสิทธิ์ของธนาคารตัวแทน เงินที่ได้จากการขายสินค้าเป็นเงินที่ผู้ซื้อได้มาแทน ธนาคารตัวแทนและต้องชำระให้แก่ธนาคารตัวแทน

คำพิพากษาที่เกี่ยวข้อง

- คำพิพากษาฎีกาที่ 6/2517

“เอกสารทรัพย์สินที่ผู้สั่งซื้อสินค้าจากต่างประเทศทำให้ไว้
แก่ธนาคารโดยยอมให้ธนาคารยึดถือเอกสารดังกล่าวเป็นประกันเพื่อการชำระ
เงินตามตัวเงินและถือกรรมสิทธิ์ในสินค้าที่สั่งซื้อเป็นของธนาคารโดยผู้สั่งซื้อ
สินค้าจะต้องเอาสินค้านั้นไปจำหน่ายแล้วนำเงินที่ได้จากการขายมาชำระให้
ธนาคารผู้ร้อง อันเป็นผลจากการที่ผู้สั่งซื้อสินค้าเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิตไว้กับ
ธนาคารในการสั่งซื้อสินค้านั้นเป็นสัญญาต่างตอบแทนชนิดหนึ่ง ซึ่งมีผลผูกพัน
คู่กรณีตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 369

วัตถุประสงค์แห่งสัญญาเช่นนี้นอกจากจะก่อให้เกิดสิทธิแก่ธนาคารในฐานะเจ้าหนี้ที่จะเรียกร้องเอาชุดใช้ราคาสินค้าแล้วยังเป็นการโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินเฉพาะสิ่งให้เจ้าหนี้ไปจนกว่าจะมีการชำระราคาแล้วเสร็จตราบใดที่ผู้ส่งสินค้ายังไม่ชำระราคาสินค้า ให้แก่ธนาคารก็จะเรียกร้องเอากรรมสิทธิ์ในสินค้าคืนจากธนาคารไม่ได้กรณีเช่นนี้ธนาคารจึงเป็นทั้งเจ้าหนี้และเจ้าของสินค้าไปพร้อมๆ กัน

เอกสารทรัสต์รีซีทที่จำเลยทำให้ไว้แก่ธนาคาร ย่อมเป็นการก่อตั้งทรัพย์สินสิทธิ ชอบด้วยประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1298 กรรมสิทธิ์ในสินค้าที่ส่งซื้อมาจึงตกเป็นของธนาคารไปโดยชอบด้วยกฎหมาย ธนาคารมีสิทธิโดยสมบูรณ์ที่จะขอให้ปล่อยทรัพย์สินที่เจ้าหนี้ของจำเลยยึดไว้ได้”

- คำพิพากษาฎีกาที่ 2546/2517

“สัญญารับมอบสินค้าเชื่อหรือทรัพย์สินที่ซื้อคือสัญญาระหว่างธนาคารผู้เปิดเลตเตอร์ออฟเครดิต และลูกค้าผู้ขอให้เปิดเครดิตโดยธนาคารสัญญาจะมอบเอกสารที่จะใช้ในการรับมอบสินค้าให้ผู้ขอเครดิตเพื่อไปรับสินค้าและนำสินค้านั้นไปขายได้แต่กรรมสิทธิ์ในสินค้ายังเป็นของธนาคารอยู่และทางฝ่ายผู้ขอเปิดเครดิตก็สัญญาว่าจะยึดถือเอกสารที่จะใช้ในการรับมอบสินค้ากับสินค้าที่รับมารวมทั้งเงินที่ขายสินค้านั้นได้ไว้ในนามของธนาคาร และจะนำเงินชำระให้แก่ธนาคารเมื่อหักกับเงินที่เป็นหนี้ตามกราฟท์ สัญญาเช่นนี้มีผลผูกพันคู่กรณีตามกฎหมาย กรณีนี้หาใช่สัญญาก่อตั้งทรัพย์สินที่ซื้อตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1686 ไม่”

- คำพิพากษาฎีกาที่ 1010/2524

“จำเลยขอเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิตต่อธนาคารโจทก์เพื่อส่งสินค้าจากผู้ขายในต่างประเทศ โจทก์เปิดให้ตามคำขอ ผู้ขายส่งสินค้ามาให้ โจทก์ชำระราคาสินค้าให้แก่ผู้ขายไปแล้ว เมื่อสินค้ามาถึงโจทก์แจ้งให้จำเลยทราบเพื่อให้ นำเงินมาชำระหนี้ จำเลยไม่มีเงินพอ และตามข้อตกลงในการเปิด เลตเตอร์ออฟเครดิต สินค้าตกอยู่ในความยึดถือของโจทก์เพื่อเป็นประกันการ ชำระหนี้จำเลยจึงทำสัญญาทรัสต์รีซีทไว้แก่โจทก์เพื่อขอรับเอาเอกสารการส่ง สินค้าไปเอาสินค้าออกจากท่าเรือแล้วนำสินค้าไปจำหน่ายและนำเงินมาชำระหนี้ แก่โจทก์ ดังนั้นการทำสัญญาทรัสต์รีซีทเป็นเพียงวิธีการผ่อนปรนของเจ้าหนี้ให้ ลูกหนี้มีโอกาสนำสินค้าที่สั่งซื้อมาด้วยการเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิตออกจาก ท่าเรือไปขายเพื่อนำเงินมาชำระหนี้แก่เจ้าหนี้ตามสัญญาเลตเตอร์ออฟเครดิต เท่านั้น สัญญาทรัสต์รีซีทเป็นสัญญาซื้อต่อเนื่องกับสัญญาเลตเตอร์ออฟเครดิต มิได้ทำให้หนี้ตามสัญญาเลตเตอร์ออฟเครดิตระงับสิ้นไปได้ในตัว”

ตามสัญญาเลตเตอร์ออฟเครดิตเท่านั้น สัญญาทรัสต์รีซีทเป็น
สัญญาซื้อต่อเนื่องกับสัญญาเลตเตอร์ออฟเครดิตมิได้ทำให้หนี้
ตามสัญญาเลตเตอร์ออฟเครดิตระงับสิ้นไปได้ในตัว”

- คำพิพากษาฎีกาที่ 2157/2524

“จำเลยทำสัญญาทรัสต์รีซีท (ใบรับสินค้าเชื่อ) ให้ไว้กับโจทก์ เพื่อรับเอกสารการส่งสินค้าไปออกสินค้าจากท่าเรือเพื่อนำไปจำหน่ายแก่ผู้ซื้อ ดังนี้ การทำสัญญาทรัสต์รีซีทนั้น เป็นการโอนกรรมสิทธิ์ในสินค้าหรือเงินค่าขายสินค้าไปเป็นของโจทก์ เพื่อชำระหนี้ค่าสินค้าตามตั๋วแลกเงินตามเลตเตอร์ออฟเครดิตและตามสัญญาทรัสต์รีซีท แม้จำเลยจะเป็น ผู้ครอบครองสินค้าหรือเงินค่าขายสินค้าไว้ ก็เป็นการครอบครองหรือยึดไว้แทนโจทก์เพื่อชำระหนี้ดังกล่าวเท่านั้น เงินที่ขายได้ต้องหักชำระหนี้ค่าสินค้าและอุปกรณ์แก่โจทก์ เงินเหลือคืนให้จำเลย โจทก์ไม่มีสิทธิเอาเงินที่ขายสินค้าได้ไปหักกับหนี้รายอื่นที่ไม่เกี่ยวกับ เลตเตอร์ออฟเครดิตและสัญญาทรัสต์รีซีท”

- คำพิพากษาฎีกาที่ 3748/2530

“สัญญาทรัพย์สินซึ่งหาใช่เป็นการก่อตั้งทรัพย์สินตามความหมายแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1686 ไม่จึงไม่ตกเป็นโมฆะ ฎีกาข้อนี้แม้จำเลยจะมีได้ยกเป็นข้อต่อสู้ไว้ในคำให้การก็ตาม แต่เป็นข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน ศาลฎีกาเห็นสมควรวินิจฉัยให้ได้”

- คำพิพากษาฎีกาที่ 8254/2544

“เมื่อจำเลยทำสัญญาทรัสต์รีซีทกับโจทก์โดยขอรับสินค้าไปจำหน่ายก่อน แต่ไม่ชำระเงินค่าสินค้าภายในกำหนดเวลาที่ระบุไว้ในสัญญา โจทก์ย่อมมีสิทธิฟ้องเรียกร้องให้จำเลยชำระเงินตามสัญญาทรัสต์รีซีทดังกล่าว ซึ่งไม่มีกฎหมายบัญญัติถึงอายุความในการใช้สิทธิดังกล่าวไว้โดยเฉพาะ จึงต้องใช้อายุความทั่วไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 193/30 คือมีกำหนด 10 ปี ไม่ใช่เป็นกรณีตัวแทนเรียกร้องเงินทดรองที่จ่ายแทนตัวการซึ่งมีอายุความ 2 ปี”

- คำพิพากษาฎีกาที่ 4579/2552

“การที่จำเลยที่ 1 ขอสินเชื่อเลตเตอร์ออฟเครดิตจากโจทก์ เมื่อโจทก์ชำระค่าสินค้าแก่ผู้ขายในต่างประเทศแทนจำเลยที่ 1 ไปเรียบร้อยแล้ว จำเลยที่ 1 จะต้องนำสินค้าออกไปพร้อมกับชำระค่าสินค้าให้แก่โจทก์ แต่จำเลยที่ 1 ไม่มีเงินชำระจึงทำสัญญาทรัสต์รีซิทกับโจทก์พร้อมกับการออกตั๋วสัญญาใช้เงินเพื่อชำระหนี้ให้แก่โจทก์ด้วย จึงเห็นได้ว่าโจทก์ฟ้องให้จำเลยที่ 1 กับพวกรับผิดโดยอาศัยมูลหนี้ ตามสัญญาขอเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิตและสัญญาทรัสต์รีซิทเป็นหลัก จำเลยที่ 1 ออกตั๋วสัญญาใช้เงินให้แก่โจทก์จึงเป็นการประกันเพื่อ การชำระหนี้ตามสัญญาทรัสต์รีซิทเท่านั้น หาใช่โจทก์ฟ้องให้จำเลยที่ 1 กับพวกรับผิดตามตั๋วสัญญาใช้เงินเป็นหลักแต่เพียงอย่างเดียวไม่”

- คำพิพากษาฎีกาที่ 8972/2553

“จำเลยที่ 1 ขอให้โจทก์ซึ่งเป็นธนาคารพาณิชย์ออกเลตเตอร์ออเครดิต ให้แก่จำเลยที่ 1 เพื่อชำระค่าสินค้านำเข้ารถยนต์ที่จำเลยที่ 1 สั่งซื้อจากต่างประเทศ เมื่อสินค้าถึงท่าเรือกรุงเทพ โจทก์ได้ชำระเงินค่าสินค้าให้แก่ธนาคารในต่างประเทศไปแล้ว และรับมอบใบตราส่งสำหรับสินค้าและรายการบรรจุสินค้าไว้จากธนาคารในต่างประเทศ ดังนั้น การที่โจทก์อยู่ในฐานะผู้รับตราส่งสินค้านำเข้ารถยนต์ก็เพื่อเป็นหลักประกันการชำระหนี้ตามเลตเตอร์ออไฟเครดิตที่จำเลยที่ 1 ขอให้โจทก์ชำระเงินค่าสินค้านำเข้ารถยนต์แทนจำเลยที่ 1 ไปก่อน สินค้านำเข้ารถยนต์ตามใบตราส่งจึงเป็นการประกันหนี้ตามคำขอให้ ออกเลตเตอร์ออไฟเครดิตของจำเลยที่ 1

เมื่อปรากฏว่าจำเลยที่ 1 ผิดสัญญาไม่ชำระหนี้และไม่มาติดต่อขอรับเอกสารเพื่อไปขอออกสินค้า และต่อมาโจทก์นำสินค้านั้นตั้งกล่าวออกขายเพื่อชำระหนี้แก่โจทก์ โจทก์ต้องนำเงินที่ได้จากการขายรถยนต์ไปชำระหนี้ตามคำขอเลตเตอร์ออฟเครดิตอันเป็นมูลเหตุให้มีการส่งมอบรถยนต์มาทางเรือเดินทะเลนั้น ไม่มีสิทธิที่จะนำเงินที่ได้จากการขายสินค้าไปหักกับหนี้รายอื่นหรือหักกับหนี้ของจำเลยที่ 2 ที่มีต่อโจทก์”